

Nové cesty církve v kontextu Písma

Kapitoly z teologie misie

ThDr. Pavel Černý, Th.D.

Nové cesty církve v kontextu Písma

Pavel Černý

Vážení přátelé, setkáváme se v období, kdy křesťanské církve v ČR dosahují hranice nejnižší popularity a důvěry v porevoluční době, ne-li vůbec v historii našeho křesťanství. Co nestačila udělat komunistická ideologie, dokončuje nyní mediální smršť rozpoutaná odpůrci zákona o finančním vyrovnání státu a církví. Mám dojem, že některé proticírkevní útoky jsou tak nenávislné, že nebýt náboženské svobody zaručené ústavou, mohli bychom se už nyní dočkat velkého pronásledování. Mnozí přemýšlejí nad hledáním nových cesty církve. Není to jen kvůli nízké důvěryhodnosti církví, ale je to proto, že žijeme v době, kdy se rychle mění a často střetávají různá paradigmaty myšlení, přístupů a kulturních forem. Zvěst evangelia je stále stejná, stejně úžasná, stejně osvobodivá, ale je třeba hledat nové cesty, jak se přiblížit lidem, jak sloužit v rapidně se měnící společnosti.

Pro své povzbuzení a inspiraci se podívejme na **nové cesty církve v kontextu Písma**. Sledujme rozvoj evangelizace a misie po Kristově vzkříšení a nanebevstoupení. Velké poslání, které první křesťané slyšeli,¹ představuje aktualizaci Božího království, byť v provizorní podobě. Toto království není v silách učedníků. Kristovi učedníci jsou nástroji, ale proměna lidského srdce je dílem toho, který pověděl (Mt 28,18): *Je mi dána veškerá moc na nebi i na zemi*. Učedníci mají plnit svoji svědeckou roli, ale přitom nikdy nezapomenout, že nebeské království je v moci Boží.

Je těžké nevidět v misii prvotní církve důraz na službu ve městech: Antiochie, Tarsus, Derbe, Lystra, Efez, Pergamon, Filipis, Tesalonika, Korint, Atény a později Řím – tehdejší hlavní město římského impéria. To v žádném případě neznamenalo pominutí či podcenění venkova. Předpokládalo se, že se evangelium bude šířit z měst do jejich okolí. Města vůbec mají zvláštní postavení v Písmu. Hned v Gn 4,17 - první lidé staví město. Později Abraham smlouval s Hospodinem i o takové město, jako byla Sodoma. V knize Přísloví 11,11 čteme: *„Žehnáním přímých (spravedlivých) se město pozvedá, kdežto ústy svévolníků se boří.“*

Pán Ježíš hovoří o městě, když chce podtrhnout důležitost svědectví svých učedníků: *„Nemůže zůstat skryto město ležící na hoře“* (Mt 5,14). Nad městem, dokonce nad Jeruzalémem, kde žijí zatvrzelí lidé, kteří nepřijímají Mesiáše, Ježíš pláče (L 19,41) *„Když už byli blízko a uzel město, dal se nad ním do pláče.“* To také ukazuje, jak město bylo v Božích očích důležité.

Ve Sk 13,44 čteme radostnou zprávu o městě, které se nazývalo Antiochie Pisidická. *„Příští sobotu přišlo skoro celé město slyšet Boží slovo.“* Dokonce i naděje věčnosti pro Boží lid je vyjádřena obrazem městem. V Žd 11,16: *„Vždyť jim připravil své město.“* V Bibli je napsáno Žd 13,14: *„Vždyť zde nemáme trvalý domov, nýbrž vyhlížíme město, které přijde.“* V nebi tedy bude město! Ve Zj 21,2 čteme: *„A viděl jsem od Boha z nebe sestupovat svaté město, nový Jeruzalém, krásný jako nevěsta ozdobená pro svého ženicha.“*

Je dobře, že se dnes vrací **důraz na misii ve městech** (*urban mission*), protože ve městech již dnes žije většina obyvatelstva a v příštích letech tento trend ještě poroste. Město je mimochodem také ekonomicky a ekologicky nejšetrnější bydlení lidí na zemi.

---

¹ Např. Mt 28,19-20

Je třeba povědět, že rozšíření křesťanství za hranice Palestiny nebylo výsledkem strategického plánování apoštolů v Jeruzalémě. Spíše se to dělo nekoordinovaně a nepochybně se na tom podepsalo pronásledování křesťanů ze strany židovských náboženských vůdců. Zdá se, že jeruzalémská církev zůstávala zaměřena na svědectví především pro židovská společenství v Judsku. Apoštol Pavel po svém návratu z misijní cesty do Jeruzaléma vypráví o konverzích pohanů v různých městech. Jeruzalémští apoštolé to přijímají, ale Pavlovi říkají (Sk 21,20): *Pohled', bratře, kolik tisíc židů uvěřilo v Krista, a všichni jsou nadšenými zastánci Zákona*. Vidíme zde vedle sebe dvě cesty, dva projevy života církve. Na jedné straně nadšení zastánci Zákona a na druhé straně otevřená společenství Pavlovského typu, která na základě víry přijímala a křtila helénisty a další skupiny obyvatelstva. Na jedné straně monokulturní židovský kontext a na druhé straně pluralistické řecko-římské prostředí.

Podle názoru některých tato polarita nezmizela dodnes. Postmoderní teolog Brian D. McLaren se při diskusi o nových projevech církve ptá, jestli chceme následovat jeruzalémský typ církve, kde je naše poselství ohočeno a obsaženo v dominantní kultuře minulosti. Nebo chceme následovat model Antiochijského směru, který neztrácí neochočenou a svěží esenci evangelia i s plameny ohně přicházejícího Ducha a hukotu větru. Jaká církev může nést neochočené a živé evangelium? Vždyť je jako pramen vody života či nové víno. Mohou ho pojmout staré formy, nebo jsou pro něj třeba nové eklesiologické měchy?² Pavel a Barnabáš jsou inovátoři, tvořiví průzkumníci, směle překračují dřívější hranice. Z Jeruzaléma často vycházejí ti, kteří kritizují, komplikují situaci, hledají chyby, je to jakási duchovní policie. Pokud by evangelium tenkrát vycházelo jen z Jeruzaléma, potom by to byla zvěst rozpuštěná v zákonictví a v předpisech židovských rituálů.

Pokud přemýšlíme nad Pavlovskými epištolami, tak jsou to listy převážně adresované pohanokřesťanským církvím, které byly ovocem průkopnické apoštolské misie. V těchto epištolách se objevuje mnoho témat, která jsou křížovatkou a interakcí teologie a misie. Proto si německý teolog Martin Kähler dovolil povědět větu, že „nejstarší misie byla matkou teologie“.³ Proč? Protože teologie se rozvíjela v návaznosti na postupující misii. Skutky apoštolů a epištoly nám dávají nahlédnout do světa misie, kde vidíme, mimo jiné, způsob zvěstování a vývoj eklesiologických modelů. Hovořím o více eklesiologických modelech a více misijních modelech, protože, jak dokládá např. také Pavel Filipi, v NZ nemůžeme hovořit o jednom eklesiologickém modelu, o jedné cestě církve.⁴ **V NZ nacházíme pluralitu eklesiologických modelů.**

Podle svědectví Ef 2,14-15 to byl vzkříšený Kristus, který *zbořil zeď, která rozděluje a působí svár. Svou obětí odstranil zákon ustanovení a předpisů, aby z těch dvou, z žida i pohana, stvořil jednoho nového člověka, a tak nastolil mír*. Na tom je vidět teologická krystalizace otevřenosti církve po Ježíšově nanebevstoupení. Vzkříšený Pán vede svou církev svým Duchem a rozvíjí apoštolské učení. Ukazuje se, že teologie může být věrohodná pouze, pokud se rozvíjí na misijní cestě, pokud je kontextuální, protože je prožívána inkarnačně a je také soudobá, protože svou živost opírá o eschatologii. Řada autorů dochází

² Tématika zachycená v předmluvě Briana McLARENA: In: ANDERSON, R. S.: An Emergent Theology for Emerging Churches. IVP, Downers Grove, 2006, s. 5

³ KÄHLER, M.: *Schriften zu Christologie und Mission*. Kaiser Verlag, München 1971, s. 190

⁴ FILIPI, P.: *Církev a církev*. CDK, Brno 2000, s. 37n

k přesvědčení, že „Nové (čerstvé) podoby církve“ (Fresh expressions of the Church)⁵ musejí spojovat zkušenost Ducha svatého s ortodoxní christologií. Ray Anderson říká,⁶ že **duchovní zkušenost** bez vztahu ke Kristu je jako plachetnice, která nemá žádné kormidlo, nikam nesměruje a hýbe se jen podle větru. A zase **ortodoxní křesťanství** bez zkušenosti Ducha svatého je jako loď s uhlím, ale připevněná ke břehu. Má sice palivo, ale není tam oheň a i kdyby tam palivo hořelo, není tam parní válec, kde by se voda měnila na páru. Taková loď nemůže přepravovat lidi a tak jen nakládá další uhlí.

Průlom v Antiochii. Evangelium postoupilo z Jeruzaléma do Judska, Samaří a až do syrské Anriochie. Zde je možné vidět prolomení etnických bariér a rozšíření misijního horizontu. Antiochie byla centrem politickým, vojenským a obchodním. Byla spojnicí mezi Římem a Persií a mezi Palestinou a Malou Asií. Patřila mezi 3 nebo 4 nevýznamnější města impéria a měla i velkou a živou židovskou komunitu. I pro dnešek je významné, že misie církve za hranice Izraele není nesena apoštoly z Jeruzaléma, ale je dílem mnoha bezejmenných křesťanů. Je zde domněnka, že křesťanství se do Antiochie dostalo také díky zvěstování diakonů Štěpána a Filipa.

Ve Sk čteme, že s církví v Antiochii byla Boží moc a veliké množství lidí uvěřilo a obrátilo se k Pánu (Sk 11,21). Je zajímavé, že to nejsou apoštolé z Jeruzaléma, kteří by se chopili vedení této významné misijní expanze. V Lukášově podání to je Bůh, který je iniciativní a působí prostřednictvím Ducha svatého. Je pravděpodobné, jak se novozákonní badatelé domnívají,⁷ že mezi pohany v Antiochii bylo více tzv. „bohabojných“, kteří znali něco z Božího zjevení prostředkovaného Starým zákonem, protože navštěvovali židovské synagogy. Odborníci na misiologii si zde všímají rozvoje misie z marginálií (z okrajů). Misie se v tomto bodě nerozvíjí z iniciativy a misijního působení jeruzalémského sboru. Evangelium se šíří spíše živelně, tak, jak se lidé stěhují za zaměstnáním a obchodem. **Misie nejde z centra, ale z okrajů.**

Toho jsme svědky i dnes, kdy vznikají, často spontánně, skupinky křesťanů. A tito noví věřící se třeba neuměle pustí do různých projektů a když někteří další lidé uvěří, je to signál k ustavení nových a čerstvých projevů církve. V dnešní době jsou zde příklady nových křesťanských seskupení, které se shromažďují např. kolem nejrůznějších misijních projektů, kolem sociálních sítí, nebo vznikají v určité oblasti, kam se lidé stěhují za zaměstnáním.

Dalším významným faktorem je, že církev v Antiochii byla **kosmopolitní a multikulturní**. Lokální církve, které jsou pouze jedno-kulturní, tak slouží zpravidla zase jen lidem své kultury. **Multikulturní sbory a farnosti, mohou sloužit širšímu spektru lidí.**

A co udělá nyní centrum v Jeruzalémě? Ze Sk se dozvídáme, že zprávy o misijním rozkvětu v Antiochii se dostaly do Jeruzaléma. Co v takové situaci udělá ústředí církve? Vyšle do Antiochie svého zástupce. Byl jím Barnabáš (Sk 11,22-24), muž plný Ducha svatého a víry. Když tam Barnabáš přišel a vidí, co se z Boží milosti děje, projeví radost a povzbuzuje všechny. Barnabáš byl dobrou volbou. Byl rodákem z Kypru a měl širší porozumění pro různé kultury. Nebyl to upjatý a namyšlený funkcionář. Dovedete si představit, jak by to

---

⁵ „Fresh expressions of the Church“ je vyjádření používané pro nové eklesiologické formy a projevy života dnešní církve a pro jejich ověřování.

⁶ Příklad použil Ray S. Anderson v knize *An Emergent Theology for Emerging Churches*. IVP, Downers Grove 2006, s. 32 (<http://www.amazon.com/An-Emergent-Theology-Emerging-Churches/dp/0830833919>) a je citován In: GIBBS, E.: *The Rebirth of the Church*. Baker Academic, Grand Rapids 2013, s. 63n

⁷ Např. BRUCE, F. F.: *Book of Acts*. Eerdmans, Grand Rapids, 1954 s. 239, STOTT, J.: *Zápas mladé církve: Poselství Skutků apoštolských*. Návrat domů, Praha 1999, s. 203-205

v Antiochii vypadalo, kdyby tam přišel někdo nezkušený, kdo zná jen tehdejší jeruzalémské křesťanství? Hned by je zchladil, vytkl by jim mnoho nedostatků, odsoudil by mnohé věci typické pro tamní kulturu a různé projevy spirituality by zakázal. George Werver řekl: „Je snadnější schladit fanatika, než rozehrát kostru.“ Pokud je ústředí církve monokulturní (jsou tam samí judaisté), příliš ztuhlé, nedovede se přiblížit k novým projevům církve a místo, aby pomohlo udržovat oheň, tak zchladí či dokonce zmrazí.

Kladný výsledek Barnabášovy mise můžeme vidět v tom, že židovsko-pohanská církev v Antiochii přispívá na sociální nouzi Jeruzaléma. To je projev sociální solidarity přes hranice kultur.

Problémy v misii nikdy nekončí. Antiochijská církev pod vlivem Ducha svatého vyšle do misie Saule a Barnabáše. Za povšimnutí stojí, že je vyslala a dala jim svobodu misii rozvíjet. Antiochie nechtěla vyslané omezovat a direktivně řídit. Už jsem vícekrát viděl, jak např. americký pracovník slouží v Evropě, ale jeho vysílající misijní výbor ho omezuje v jeho práci. Lidé, kteří jsou za Atlantikem, nemohou dobře posoudit, co je zapotřebí v evropském kontextu a kultuře.

Saul a Barnabáš referují v Jeruzalémě o konverzích mezi pohany v Antiochii, kde je velká radost a vděčnost za Boží jednání. Jiné to je ale v Jeruzalémě. Snad se vůdci jeruzalémské církve začali bát o rovnováhu sil. Původně židokřesťanská církev začala být postupně přečíslována křesťany ze skupiny *gojím* – pohanských národů. I to se dnes někdy stává, že v církvi není důvěra k novým křesťanům, zvláště když pocházejí z jiné kultury, nebo jsou dokonce jiné národnosti. Není to snadné. Víím, co je to kulturní šok, když je člověk v cizím prostředí, nebo naopak má doma svěřit zodpovědnost někomu, kdo je kulturně jiný. I dnes dochází k tomu, že některé skupiny jiných kultur, jiné spirituality jsou autoritami církve podceňovány a jsou jim do cesty kladeny překážky. Zachází se s nimi jinak, než s domácími. Někdy je evangelizaci shora bráněno a je považována za kulturní imperialismus.

Legalismus – zákonictví - farizejismus. Je zajímavé, že misijní iniciativy vycházející z Antiochie, našly překvapivou odezvu. Naproti tomu zákonické náboženství obsahuje málo přitažlivých momentů. Je to proto, že je často sudičské, zaměřené převážně na sebe a bývá také kulturně vymezené. To bývá v protikladu ke sborům a farnostem, které zvěstují radostnou zprávu Boží milosti zjevené v Kristu pro všechny. To je poselství, které přináší smíření a proměnu osobnosti.

Je zajímavé, že sám apoštol Pavel, vzděláním a přípravou židovský rabín, se v misii pohyboval často na samém okraji tehdejšího křesťanství. Bylo to proto, že pracoval na hranici misie mezi pohany. Některým jeruzalémským judaistům bylo všechno jasné. Mohli stále dokola opakovat staré poučky a zvyky. Apoštol Pavel musel rozvíjet teologii, protože se často pohyboval na hraně, tam, kde se evangelium setkávalo s lidmi různých kultur, různých náboženství a filozofií. Vstupoval na nové cesty církve. Nové misijní situace vyžadovaly nové cesty církve.

Rozpoznání lidí, které oslovujeme. Pavel vždy začíná své zvěstování Mesiáše mezi Židy. To nebyla věc strategie, ale spíše teologický imperativ. Evangelium je nejdříve pro Židy, protože Ježíš byl židovským Mesiášem, který se narodil a žil v Izraeli. Apoštol si je přesně vědom toho, že oslovuje dvě odlišné skupiny. Např. v Pisidické Antiochii oslovuje shromáždění v synagoze těmito slovy (Sk 13,16): *Muži izraelští a s nimi vy, kteří ctíte jediného Boha, slyšte mne.* Zde je zřetelně vidět, že oslovuje dvě skupiny – Židy a tzv. *foboúmenoi* – bohobojné – pohany, kteří tíhli k židovskému monoteismu. Rozeznáváme při

svých kázáních na veřejnosti, na pohřbech, svatbách, při rozhlasových a televizních bohoslužbách, že mluvíme ke dvěma skupinám lidí – ke křesťanům a k nekřesťanům?

Pokud apoštol mluví k pohanům, potom nerozvíjí naplnění Božích zaslíbení Izraeli, ale přináší např. zvěst o opuštění modlářství a přijetí živého Boha v Ježíši Kristu. Např. v Lystře (Sk 14,14) se svatý Pavel zaměřuje na obrácení se *k živému Bohu, který učinil nebe, moře a všechno, co je v nich*. Může taková zvěst rezonovat s pohany 21. století? Pokud kazatel zvěstuje nějakou historii, která není historií posluchačů, potom to není relevantní. Je třeba se zaměřit na věci, které jsou dominantní v naší kultuře. Např. v Africe jsem si uvědomil silný rozdíl od naší země. Když jsem zmínil, že u nás většina lidí nevěří v Boha, který stvořil člověka a svět, místní pastoři se dali do smíchu a nedovedli pochopit, že v Evropě je něco takového možné. V Africe každý věří, že svět a člověka stvořil Bůh/bůh. Afričan jakéhokoli náboženství má povědomí boha jako dárce života a tvůrce světa.

V naší kultuře je důraz na zvěstování Boha Stvořitele a Udržovatele vesmíru velmi důležitý. Tato zvěst je výzvou pro všechny bůžky a bohy. Pavlův přístup v Lystře ukazuje, že i my dnes potřebujeme znát jazyk lidí, ke kterým mluvíme, potřebujeme znát jejich pohled na svět (jejich světonázor) a také příběhy, které formují jejich myšlení.

Mezi představiteli církve jsou v každé době i ti, kteří jsou nervózní a neklidní, když někteří noví pracovníci církvi přinášejí svěží a aktuální poselství a dostává se jim většího sluchu. Často jsou více zaměřeni na své pozice, než na ohlas lidí na zvěstování Božího slova. Jsou zastaveni tím, když evangelium nalézá ozvučnost ve skupinách lidí, kde mají sami málo vlivu. Říká se, že církev, která neví, kam v misii jde, nepotřebuje vůdce, ale stačí jí domovník či údržbář.

Pohostinnost. Mezi dary Ducha svatého je také zmíněno charisma pohostinnosti. Připomeňme ženu, která se jmenovala Lydie a která otevřela svůj dům pro apoštolskou misii a shromáždění ve Filipis. Byla to zjevně bohatá byznysmenka, obchodovala s hedvábím a patřila k sympatizantům s židovským monoteismem. Její duchovní hledání bylo naplněno přijetím zvěsti o Ježíšově zástupné oběti na kříži a vzkříšení z hrobu. Lydie otevřela svůj dům. Později otevřel svůj dům také žalárník ve Filipis. Čteme tam, že poté, co byl zachráněn před sebevraždou a přijal evangelium i se svou domácností, všichni byli pokřtěni. Byla to mimořádná situace a takové situace si někdy vyžadují porušit pravidla. Myslím tím např. zkrácenou katechezi v misijní situaci. Žalárník pak ošetřil vězňům rány a pozval Pavla a Sílasa do svého domu ke stolu a tam se všichni radovali z toho, že uvěřili v Boha. Křest v misijní situaci se konal ve zkrácené lhůtě.

Společné stolování. Naše kultura mnohdy zapomněla na sílu společného stolování. Mnozí v rodinách společně nestolují. Každý si sní něco tak, jak přijde domů, ale není tam určitá posvátnost společného stolování. Možná proto naše kultura i méně rozumí eucharistii a méně se těšíme na nebeskou hostinu v Božím království. Pohostinnost a společné stolování je v Bibli něčím mimořádným. Není náhodou, že Alfa kurzy, nebo evangelizační materiály *Christianity explored* – Objevování křesťanství,⁸ bývají spojovány se společenstvím kolem stolu. Při společném jídle často padají přehrady a lidé mají k sobě blíže a bývají otevřenější k hlubšímu rozhovoru. Není náhodou, že dnešní křesťanství v Evropě a Severní Americe znovu objevuje význam domácích ekklésií – domácích církví, domácích skupinek. Od samého počátku církve se křesťané shromažďovali také po domech. I to je v naší městské kultuře staronový objev. Větší sbory a farnosti se neobejdou bez domácích

---

⁸ Kurz "Objevování křesťanství". Promise – platforma pro misii a evangelizaci, 2013

skupinek, kde probíhá společné sdílení, společné čtení a rozhovor nad Písmem a konkrétní přímluvné modlitby za aktuální témata.

Alternativní místa shromažďování. Při jedné příležitosti silné opozice v synagoze v Korintu se apoštol Pavel uchýlil do sousedního domu člověka, který se jmenoval Titus Justus. Byl to pohan, který uvěřil v Hospodina (Sk 18,7). A potom se dovídáme, že v tomto domě uvěřil představený synagogy Krispus a jeho dům. Dále v domě Tita Justa uvěřili i ti, kteří byli z korintských pohanů. Je zjevné, že se tito lidé cítili lépe v domě Tita Justa, než v synagoze. Apoštol také v Efezu používá městské kulturní centrum – Tyrannovu halu a tam v době polední siesty koná pravidelné výklady křesťanské zvěsti.⁹ I dnes pro některé lidi je církevní stavba (kostel, chrám, modlitebna) příliš zavazujícím prostorem. Někteří uvítají setkání v neformálním prostředí klubu, školy, restaurace, konferenčního centra apod.

Sociální rozrůzněnost. Ve svém listě do Korintu Pavel připomíná nízký sociální status mnoha členů korintské církve (1K 1,26b-29). *Není mezi vámi mnoho moudrých podle lidského soudu, ani mnoho mocných, ani mnoho urozených; ale co je světu bláznovstvím, to vyvolil Bůh, aby zahanbil silné; neurozené v očích světa a opovržené Bůh vyvolil, ano vyvolil to, co není, aby to, co jest, obrátil v nic – aby se žádný člověk nemohl vychloubat před Bohem.*

Jaká je **sociální rozrůzněnost** našich sborů a farností? Zde v Praze se mi zdá, že církve jsou tvořeny především intelektuály a pracující inteligencí. A když se už stane, že uvěří člověk, který je řemeslník, dělník, tak udělá všechno proto, aby jeho děti vystudovaly a zařadily se do církve intelektuálů.

Mentoring a příprava pracovníků. Písmo zdůrazňuje, že manželé Priscila a Akvila se osobně věnovali Apolovi. Věnovali čas jednotlivci. Teologické semináře a fakulty jsou pozdějším vynálezem. Je otázkou, jestli to je ten nejlepší vynález pro vzdělávání. Dříve se učilo hodně na základě *one to one* – jeden jednomu. Ti, kteří prožijí své *vocatio interna* – vnitřní povolání od Boha ke službě, potřebují nejen akademickou přípravu, ale potřebují také formování svého charakteru (duchovní formaci). Před časem jsem hovořil s jedním pracovníkem teologického učiliště v Praze, který si posteskl, že ze stovky studentů teologie chce jít do církevní služby jen jeden. Možná to je extrém, ale celkově je tento trend poměrně obecný. Mnozí studují pro svou zálibu, možná proto, že nevědí, co dělat, nebo proto, že na rozdíl např. od Filozofické fakulty, na teologických učilištích nejsou zakuklení marxisté.

Přátelé z jiných kontinentů nás někdy upozorňují, že naše výuka teologie zamrzla někde mezi Aténami a Berlínem. Atény představují řeckou filozofii a Berlín představuje Deutche Wissenschaft – německou intelektuální vědu. Je to dostatečná výzbroj pro pastorační situaci např. na sídlišti Janov v Litvínově?

David Bosch pověděl, že „Teologie, správně pochopená, nemá žádný důvod ke své existenci, pokud kriticky nedoprovází *Missio Dei*.“ Jak je možné, že v ČR existují teologická učiliště, kde se vůbec nevyučuje a nerozvíjí teologie misie? V jiných zemích je naprosto samozřejmé, že při teologických fakultách a seminářích existují katedry misiologie, nebo oddělení interkulturní misie či interkulturní hermeneutiky.

Je dobré, když sbory mají své pastory dobře vybavené biblickými jazyky, věroučně, znající církevní dějiny. Je to ale postačitelé? Jak se jeví paradigma berlínské univerzity

---

⁹ Sk 19,9-10

oproti sociální situaci církve v ČR po přijetí zákonů o odškodnění církví? Jak budeme přinášet duchovní obnovu do stagnujících a mizejících církví? Budeme čekat na další sčítání lidu, abychom byli usvědčeni, že křesťanství mizí a bude nahrazeno náboženstvími konzumu, pluralismu a synkretismu? Jak rozvinout pastorační péči o lidi, kteří se cítí v současné spleti života ztraceni? Jak budeme svědčit nejen slovy, ale i životem? Jak budeme pomáhat svým členům, aby teologicky reflektovali celou komplexitu naší proměňující se pluralistické a postmoderní společnosti?

Již v roce 1975 V. Valné shromáždění SRC v Nairobi schválilo dokument, ve kterém se praví: **Teologické studijní programy mají obsahovat studium misie a evangelizace jako normální součást svého kurikula.**¹⁰ Obávám se, že jsme za téměř 40 let od Nairobi příliš nepokročili. Kde se v ČR systematicky studuje mezikulturní komunikace? Kde se v České republice studuje, jak mnoho je naše interpretace Bible kulturně podmíněná?¹¹

Každý student teologie by měl mít také možnost zažít zkušenost sdíleného křesťanského života. Každý student potřebuje dostat příležitost se naučit, co znamená být členem Kristova těla a fungovat jako jeho součást.

Pro hledání nových cest církve v České republice se mohou ukázat jako potřebné běžné důrazy řady zahraničních církví. Někdy bývají vyjadřovány jako tři principy samostatnosti.

The „three self“ principles – Tři principy samostatnosti

Self-propagating – církev, která se sama prezentuje ve společnosti a slouží svému okolí.

Self-financing (supporting) – církev, která je finančně soběstačná – žije a pracuje ze svých sbírek, z desátků svých členů.

Self-governing – církev, která se sama řídí a někam směřuje.

Tyto principy jsou důležité pro vznikající nový projekt, nové centrum, zárodek nového sboru, ale jsou důležité i pro vysílající složku. Nový projekt má vést k růstu zodpovědnosti a vysílající subjekt pomáhat tak, aby nekontroloval, nebyl policajtem a omezovatelem čerstvých projevů a podob Kristovy církve.

Na závěr dvě moudrá slova:

„Chcete-li postavit loď, nehledejte lidi, kteří nakoupí dřevo, připraví nástroje, rozdělí práci, a kteří budou vše organizovat. Raději lidi naučte, aby toužili po širém, nekonečném oceánu.“ (Antoine de Saint-Exupéry)

„Neúspěch bývá častěji důsledkem přílišné opatrnosti než smělého experimentování s novými myšlenkami. Hranice Božího království nikdy nerozšiřovali lidé, kteří byli přespříliš opatrní.“ (J. Oswald Sanders)¹²

Studijní den ERC, CB Praha 1 – Soukenická, 7. 4. 2014

¹⁰ Materiály z Valného shromáždění v Nairobi sestavil PATON, D. M.: *Breaking Barriers: Nairobi 1975*. SPCK, London 1975, s. 56. „We need to recover the sense of urgency. Questions about theological definitions there may be (sometimes those questions are too much overlooked). But neither theoretical nor practical differences must be allowed to dampen the fires of evangelism.“

¹¹ K tomu materiál In: Potřebujeme misiologii? Pokud ano, proč ji nevyučujeme a systematicky ji nerozvíjíme? Sborník příspěvků z koference Středoevropského centra misijních studií, Praha 20. 5. 2007

¹² Citáty podle: HIRSCH, A.: *Zapomenuté cesty: Reaktivace misijní církve*. Křesťanské centrum, Příbram 2012, s. 29